

הכהנים ממשיכים חסד ואהבה לישראל, ולזה רומזים הבגדי כהונה

בפרוש רש"י, להזהיר הגדולים על הקטנים (מ"ב). להבין כל זה על דרך המוסר, הנה אמרו חז"ל (קלושן כ"ג) כהנים שלוחי דרחמנא נינהו. והנה ענין השלוח הוא להיות כמו השולח, כמאמר חז"ל (מ"ט ע"ג) שלוחו של אדם כמותו, וכן הכהנים המה שלוחי דרחמנא להמשיך רב חסד ורחמים על ישראל, ויקריבו קרבנות להקריב את בני ישראל לאביהם שבשמים על ידי רב חסד. לכן גם הכהנים צריכים להתלבש בשנים צמר בגדי כהנה, הינו שמנה בגדים של כהן גדול וארבעה בגדי הדיוט, שהבגדים מרמזים לבחינת י"ב מדות הרחמים, וי"ב שם אל הוא הכולל כלם, שהכהנים צריכים להתלבש בבחינת אהבה לישראל, להיות אהב שלום וירדף שלום, ויבזה ימשיכו מלמעלה גם פן בחינת חסד ואהבה.

ישראל בתפלתו צריך להתלבש באהבה כמו לבתו בעבודתו

לכן גם וישראל המתפלל צריך לקבל על עצמו מצות עשה ואהבת לרעהו כמו (ויק"א י"ט). יען שתפלות במקום תמידין תקנום (ב"מ ט"ו), כמו קרבן התמיד, והמתפלל צריך להיות כמו הכהן, להתלבש גם פן בבחינת אהבה וחסד כמו הכהן הנזכר לעיל.

אהבת ישראל באה אחר ההתרחקות מהגאון שהיא פוגמת בשם י"ה

אמנם אי אפשר להשיג בחינת ואהבת לרעהו כמו (ויק"א כ"ג) כי אם על ידי בחינת שפלות תחלה, ולהתרחק מבחינת גאון מאד, כי ויגאון היא גימטריא ט"ו, כמנין והמלוואים של שני אותיות ראשונות של השם ברוך הוא, ולכן על ידי גאון פוגם חס ותלילה במלוואים של שני אותיות של השם ברוך הוא, ולכן צריך האדם לזהר בזה מאד שלא יפגם חס ותלילה למעלה במקום גבוה כזה. וזהו שאמר הכתוב (מ"ג ט"ז) אשרי הגבר אשר

נט. קודם שיתחיל בתפלתו. ס. והולך ומבאר הטעם שצריך להתרחק מאד מהגאון. (נד) היינו כמנין האותיות י"ה, וגם כמנין המלוואים שלהם כשכותבים י"ד ה"ה, שהמלוואים שלהם הם: ו' ד' ה', העולים בגימטריא ט"ו

תפסנו י"ה, פרוש, אשרי הגבר אשר בחינת אותיות י"ה מפרין אותו, ומתפחד לפגם בהם כנזכר לעיל, ועל ידי זה הוא בא לבחינת ענוה והקנעה, ולבחינת אהבה לכל אחד ואחד, ויוכל להמשיך בחינת גדלה, בחינת חסד, מלמעלה כנזכר לעיל.

ענין זה נרמז בכתוב גדלו לה אתי

וזהו מרמז בפסוק (מ"ג ט"ז) גדלו לה אתי, פרוש גדלו הינו המשיכו בחינת גדלה, בחינת חסד, על ידי בחינת אהבה ראשי תבות של אשר תפסנו י"ה כנזכר לעיל, שעל ידי בחינת הקנעה בא לבחינת כה"ס, כי במלת הקנעה יש מלת כהן, ונשאר אותיות ה"ע גם פן גימטריא כה"ס.

אף שהיה ראוי שעסקו הכהנים בקבורת מתים הוזהרו על כך

וענין שהכהנים צריכים לעסק תמיד ולדבק את עצמם בבחינת חסד, בחינת גדלה כנזכר לעיל, מהראוי הוא שיתעסקו בקבורת מתים שהוא חסד של אמת, רק מגדל קדשתם צוה

הקדוש ברוך הוא שלא ישמאו למתים, ולא יהיה להם בבחינת זו בחינת גדלה, בחינת גדלות של חסד, ויהיה להם בבחינת זו בחינת קטנות, כי בחינת חסד נקרא בחינת גדלות, ומה שאינו בחינת חסד נקרא בחינת קטנות.

בענין חסד צריכים הכהנים להיות בבחינת גדלות ולפעמים בבחינת קטנות

וזה שאמר הכתוב אמר אל הכהנים בני אהרן, פרוש שיהיה להם בחינת אהרן, אהב שלום וירדף שלום (מ"ג ט"ז), ועל כל פנים בבחינת זו יהיה להם בחינת קטנות, הינו להזהיר הגדולים, הינו בעלי החסד, על הקטנים, הינו שיהיה להם לפעמים בחינת קטנות גם פן כנזכר לעיל, ולא ישמאו למתים.

על ידי שיהיו בשפלות יוכלו לאהוב כל אחד

לאמר הכתוב על ידי מה יוכלו להגיע לבחינת חסד ואהבה כזה, על ידי כי אם לשאר הקרב אליו, פרוש על ידי בחינת לשאר שיהיה בעניני פשרים, נבזה בעיניו נמאס, ועל ידי זה יוכלו להגיע לבחינת גדלה הנזכרת לעיל, בחינת חסד ואהבה לכל אחד ואחד. ויהי רצון שנוקב לזה, אמן, פן יהי רצון:

118

ביאורי ההסודות

איך החיה אליהו את בן האשה הצרפתית

לנפש לא ישמא בעמיו (כא, א)

תוספת

1 | התוספות (בבא מציעא קיד, ב) הקשו איך החיה אליהו את בנה של האשה הצרפתית (מלכים א, יז) והרי אליהו כהן הוא ואסור לו להיטמא למתים. ותירצו שהיה ברור לו שיחייהו והו"ל פיקוח נפש שמותר להיטמא.

הרדב"ז בתשובותיו (חלק ו' סימן ב' אלפים רג) תמה על דברי התוספות והרי אין סומכין על הנס, ועוד הקשה שאם היה ברור לו שיחייהו אין כאן פיקוח נפש, ואם היה פיקוח נפש אם כן לא ברור לו שיחייהו.

בשיטה מקובצת שם הביא תירוץ אחר על קושיית התוספות בשם תלמיד הר"ף, שבן אשה הצרפתית לא מת ממש אלא רק נתעלף, ולכן נאמר "עד אשר לא נותר בו נשמה" כשיטת הסובר שכהן מותר בגוסס, כמו שתרצו התוספות על התורה בפרשת פנחס קושיא שפנחס הוא אליהו שהרג את זמרי וכיצד הרגו על אף היותו כהן, ותירצו שהניח את זמרי גוסס וגוסס אינו מטמא.

הרידב"ז הביא בתחילת דבריו ראייה לתלמיד הר"ף שבן האשה הצרפית לא מת אלא רק נתעלף, דאם נאמר שמת מדוע הסתפקו בגמרא (נדה ע, ב) האם בן השונמית מטמא או לא, ולכאורה היה לגמרא להסתפק גם על בן האשה הצרפית שקדם לבן השונמית, אלא מכאן ראייה שנתעלף. אולם דחה הרידב"ז שיטה זו משום שבפסוקים משמע שמת ממש ולא נתעלף שכתוב "להמית את בני", וכמו כן נאמר "ויאמר אליהו ראי חי בנך", ואילו הוא רק נתעלף היה לו לומר "ראי לא מת בנך", ומה שהגמרא לא הסתפקה בבן הצרפתית משום שלבעל הבעיית היה לו ספק מה היה שם מת או נתעלף, לכן העדיף לומר את הספק על בן השונמית.

ישוב נוסף מביא הרידב"ז, דמה שהחיה אליהו את בן הצרפית היתה הוראת טעה כדי שיתקדש שם שמים על ידו, שהרי האשה טענה "מה לי ולך איש האלקים כי באת אלי להזכיר את עוני ולהמית את בני", ועל כן להחיות את בנה יש בזה קידוש ה' גדול, ועוד פירוש פירש הרידב"ז שבן הצרפתית היה מת מצוה שאין לו קוברים ואם כן הטומאה היתה דחוייה אצלו.

(3) תוספת

1 - Let none [of you] defile himself for a dead person among his people. The distinct status which the Torah has granted impurity associated with the dead (tumas mes) is due to the unique experience which man lives through whenever he is confronted with death. Other objects which contaminate a person are experienced as either aesthetically ugly or physically abominable. Any dead organism is a source of filth, squalor; the organism is in a process of decomposition, a scene arousing unpleasant emotions. Disease can also be subsumed under the category of the repulsive; tzara'as, Biblical leprosy, is an excellent example of the ugliness of disease. Tumah and zohama, impurity and filth, are synonymous terms.

6 Tumas mes constitutes a unique category. Of course, a dead person is ipso facto a dead organism, and whatever is said of the animal cadaver may be also said of the lifeless human body, which is also exposed to the ugly process of decomposition. However, there is something more horrible to be experienced when one is in contact with human death. As far as the zoological kingdom is concerned, death is not a monstrosity; it simply destroys the functionality of the organism. Human death, however, terminates a personality, an ontological dimension, a spiritual individuality who was self-aware and self-conscious, a personality which was driven by vision and hope, which despaired, rejoiced and grieved, which lived not only in the present moment but in both retrospection and anticipation. In a word, death destroys a world. It is the tragic experience of the human being who is endowed with time-awareness and knows that his existence is a mockery. Death contradicts the God-man relationship. How can one imagine love of God in She'ol? (See Ps. 30:9, 116:9.)

(2)

In the animal world, the death of the individual is not tragic because the existence of the genus is not threatened by the death of an individual. There is no individualistic existence among animals. The individual exists as the representative of the class; hence, the death of the individual does not count. Among people the situation is completely different. The individual does not lead a representative but an individualistic existence. Each human is an individuality, a personality, a microcosm. Existential legitimacy is to be found in the individual person himself. Death denies the very worth of human existence. *Tumas mes* is due not to organic but to spiritual destruction. It is the expression of human anxiety and terror, human helplessness in the face of a mocking Satan. *Tumas mes* is the result of the traumatic experience that dislocates man's self, I-awareness and existential security. Death lurks in the shadows. Death defeats everyone, great or small, clever or simple. All things come alike to all (Eccl. 9:2). *Tumas mes* represents not just an experience of ugliness, but the human situation, the tragic and absurd human destiny. (*Out of the Whirlwind*, pp. 46-47)

me (4)

קדושים יהיו ולא יחללו - כיצד מסתדרים שתי קצוות הללו?

5
אלו יחזק

קדושים יהיו לאלהיהם ולא יחללו שם אלהיהם כי את אשׁי ה' קחם אלהיהם הם מקריבם והיו קדש. ובא. ו
קדושים יהיו לאלהיהם - הקדושה היא הפרישות כאשר פירשתי נקדר של מעלה (נשל י. ט). יאמר, שאפילו נמותר לשראל יהיו הכהנים פרושים, ידלו מעומאם הממס ושואי הנשים שאינן הגונות להם בטרה ונקיות. (ומניין)

מבואר כי עוסקים אנו כעת בקדושה היותר נעלה של הכהנים, והיינו שבכל המותר לישראל צריכים הם לנהוג פרישות יתירה.

מה מאד יש לתמוה לפי זה, מהו שממשיך הפסוק ואומר, ולא יחללו שם אלוקיהם, הלא תחילת הפסוק והמשכו רחוקים כרחוק מזרח ממערב ושתי קצוות שונות להם, אם מצטווים הכהנים בזה להיות קדושים מעל כל קדושה, וכי צריך עוד לעוררן שלא יחללו שם אלוקיהם שהיא דרגה פחותה שבפחותות, אתמהה, האין זו סתירה?

אם לא ינהגו בקדושה יגיעו לידי חילול

אכן הביאור בזה הוא על פי היסוד שהארכנו בו מספר פעמים, שלעולם אין לאדם דרך ממוצעת, אלא או שיהיה קדוש לאלוקיו, ואם לא כן אזי ממילא יתדרדר עד לתהום, והוא מה שאומרים כעת לכהנים, עליכם להיות קדושים לה' מעל לכל קדושה, וכל מה שמותר לישראל, אתם הינכם צריכים לנהוג בו פרישות יתירה, שכן אם לא תעשו כך, עלולים אתם להגיע לבסוף למצב של חילול ה' ואזי צריך להזהירם שלא יחללו את שם אלוקיהם.

כי לעולם עבודת האדם היא או שנמצא הוא בקדושה או שחלילה יורד עד לזיוטא התחתונה, לכך צריך להזכירו תמיד שתי קצוות שונות הללו בכדי להזהירו מפני זה.

כל אדם צריך להיזהר מחילול השם לפי רוב מעלתו

עוד ניתן לבאר באופן נוסף, שהנה עוון חילול השם נקבע לכל אחד כפי דרגתו ואין הכל שווים בו מה שלאדם אחד ייחשב קידוש השם, לחבירו ייחשב אותו מעשה עצמו לחילול השם, כפי שמצינו בגמרא (יזמא פו ע"ב) הגמרא שואלת מהו האופן של חילול השם, מביאה הגמרא שרב אמר כגון אני אם אקח בשר מן הטבח בלא לשלם את דמיו מיד, זהו חילול השם, רבי יוחנן אמר כגון אני אם אלך ארבע אמות בלא תורה ותפילין.

למדים אנו מזה כי ישנם אינספור דרגות בחילול השם, ואדם צדיק וקדוש שהכל רגילים לראותו תמיד בקדושה ובטהרה, אם יהיה אצלו איזה שהוא רפיון בעיני האנשים הרי זהו בשבילו חילול השם, מה שאדם אחר מן השורה לעולם לא יגיע אפילו לאפס קצהו של מעלת החכם הלזה.

על פי זה ניתן לבאר כי זה מה שהפסוק בא לומר לכהנים, קדושים יהיו לאלוהיהם, ומאחר שהמצופה מהם להיות תמיד בקדושה ופרישות יתירה, ושיהיו תמיד גבוהים משכמם ומעלה מכל העם, ממילא בנקל יוכלו לבוא על ידי זה לחילול השם, שכן אם יהיה להם איזה שהוא רפיון מדרגתם הגבוהה הזו, כלפיהם זהו חילול השם שלהם.

לכך מזהירים הכתוב כי מכיון שצריכים להיות תמיד קדושים לאלוהיהם, עליהם להיזהר ולהישמר ביותר שלא יחללו את שם אלוהיהם וידאגו תמיד להישאר בדרגתם הגבוהה הזו קרובים אל ה' יומם ולילה.

להניף את האדם וכוחותיו

פרשת אמור

וידבר ה' אל משה לאמר. דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם פי תבאו אל הארץ אשר אני נתן לכם וקצרתם את קצירה והבאתם את עמור ראשית קצירכם אל הפה... וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאתכם את עמור התנופה שבע שבתות המימל תהיינה. עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמשים יום והקרבתם מנחה חדשה לה'.

פרשת המועדות קובעת את זמנו המוגדר של כל מועד, ולאחר מכן מפרטת את מצוותיו. שונה מכולם הוא חג השבועות המגיע לאחר ספירת העומר: התורה איננה מזכירה את זמנו של המועד ומתוך כך את מצוותיו, אלא להפך - התורה מצווה על מעשים שצריך לעשות, ועל פיהם נקבע המועד. עם ישראל צריך להניף את העומר ולספור שבעה שבועות, ועל ידי ספירה זו ייקבע המועד שבסופה. לחג השבועות אין זמן מוגדר, אלא תלוי הוא במעשיהם של ישראל.

גם בקרבנות המוספים בפרשת פינחס מתואר חג השבועות במתכונת דומה במקצת:

(4)

9

וייתקלם
גמרא

(6)
סע

1 וְיָיוֹם הַשְּׁבִיעִי בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה קְדוֹשָׁה לַה' בְּשִׁבְעַתֵיכֶם מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם קָל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ.

(במדבר כח נו)

גם באזכור זה של חג השבועות, התורה מדגישה תחילה את המצווה הנדרשת מהאדם, מנחת הביכורים, ורק בעקבותיה מגיע המועד.

6 אם כן, לפנינו מועד יוצא דופן. שלא כמו כל המועדות האחרים, שבהם הזמן הוא מרכיב משמעותי שנקבע מלמעלה, מועד זה מתייחס למעשה האדם ולפעולותיו. לרוב אנו מאפיינים בדרך זו את המועדים כולם - השבת קבועה מראש, "קביעה וקיימא", זמנה נקבע בידי הקדוש ברוך הוא ואין לאדם יכולת לשנותו, ובזאת היא שונה מן המועדים, שאת זמנם אנו קובעים על ידי קידוש החודש. כאן אנו מוצאים תופעה ייחודית עוד יותר: לא רק שאנו קובעים את זמנו של המועד, אלא שהמועד אף נולד ומופיע מתוך מעשיהם של ישראל ממש. פעולת האדם היא זו שיוצרת את המועד.

ממחרת השבת

6 את זמן הנפת העומר, שבו מתחילים שבעת השבועות, מציינת התורה במילים "ממחרת השבת". נראה שלא במקרה נקרא כאן חג הפסח בשם "שבת", אלא באמת בחינה של שבת טבועה באופיו. כפי שהשבת היא התגלות עליונה שאין לאדם יד בה, גם יציאת מצרים עיקרה התגלות עליונה של הקדוש ברוך הוא, שעם ישראל כמעט אינו מעורב בה. הקדוש ברוך הוא מופיע מלמעלה וחודר לתוך המציאות, באופן שאינו מותיר מקום לפעולה אנושית. יתרה מזאת, אחד מהמאפיינים הבולטים של גאולת מצרים הוא החיפזון: החיפזון מבטא כי גאולה זו איננה קשורה אל הזמן ואל העולם, אלא חודרת היא מגבוה, מעל ההתרחשות העולמית.

26 ממחרת השבת, לאחר ההתגלות העליונה של יציאת מצרים, מתחיל האדם לספור את ספירת העומר. לאחר ההתגלות שנעוצה בנקודה על זמנית ועל מציאותית, נקרא האדם להתחיל לפעול, וליצור בכוחות עצמו את המועד הבא. פעולה כזו איננה נעשית בחיפזון, אין היא יכולה להיגמר ברגע אחד, אלא דורשת היא תהליך ממושך - עבודה במשך חמישים יום.

31 כאשר פותחת התורה את הציווי על ספירת העומר ושבועות, היא מציינת כי עם ישראל יצטווה בו למעשה רק לאחר כניסתו לארץ. המציאות במדבר גם היא שבתית באופייה; האדם כמעט ואינו פועל בה, כל ההתרחשות בה נובעת מלמעלה. רק לאחר הכניסה לארץ ניתן מקום לעשייה האנושית, שם מצווים ישראל לפעול בעצמם.

(B)

מלמטה למעלה

התהליך שעוברים ישראל בספירת העומר הוא תנועה מלמטה למעלה. הוא אמור להוביל את המציאות לאותה רוממות שהופיעה ביציאת מצרים, אך הפעם התגלות זו תופיע מלמטה. תהיה זו רוממות שנובעת ממעשינו ועל ידינו. מגמתו של התהליך מתאפיינת בחובת ההנפה, שמופיעה הן במנחת העומר והן במנחת הביכורים. ההנפה מבטאת את העלאת המציאות מלמטה למעלה, מהחול אל הקודש. המנחה עצמה עוברת התעלות - בפסח אנו מניפים את העומר שהוא מאכל הבהמה הפחות, ובעצרת אנו מניפים את הביכורים שהם כבר מאכל אדם. גם המתרחש בעקבות הבאת המנחה מביע את אותו רעיון: העומר מתיר את החדש במדינה, ואילו הביכורים כבר מתירים את החדש במקדש.

מהעומר לביכורים, מפסח לעצרת, אנו פועלים במהלך ארוך, שבו אנו מעלים אותנו ואת המציאות מהחול אל הקודש, ממקומה התחתון עד לרגלי הר סיני. לאט לאט אנו מתקרבים יותר ויותר אל הקודש, אל הקדוש ברוך הוא, ומחזירים את עצמנו בכוחות עצמנו להתגלות ולקרבה אל האלוקים.

ממצה לחמץ

המעבר ממנחת העומר למנחת הביכורים כולל, לכאורה, גם תהליך הפוך לחלוטין. בפסח התורה מצווה אותנו בהרחקת החמץ. החמץ מבטא את ההתערבות של האדם ואת מעשיו, לעומת המצה שהיא הלחם הפשוט

ללא המרכיבים החיצוניים שמכניס האדם. אולם דווקא בשבועות, אחרי כל ההתעלות אל הקודש, מצווים אנו להביא אל המקדש חמץ. כיצד ייתכן שאחרי כל מהלך ההתעלות, שהיה אמור לקרב את האדם אל הקדוש ברוך הוא, נשאר הוא עם פעולתו האנושית?

נמצאנו למדים כי מהלך ההתעלות של האדם אינו אמור לגרום לו לדהות ולהיעלם, אלא להפך, על ידו הופך האדם לחלק מההתגלות האלוקית. בתחילה האדם מביא את "עומר ראשית קצירכם", את הקציר כמו שהוא, ולבסוף הוא בא לפני ה' עם פרי מעשיו, הלחם שיצר ושכלל בעצמו. המהלך שכולו מעשה אדם מאפשר לאדם עצמו להעלות את כוחותיו, לרומם את העשייה שלו, עד שיצירתו נעשית ראויה להקרבה. כשהאדם הולך ומניף את עצמו, מעלה את עצמו יותר ויותר אל הקדוש ברוך הוא, גם כוחותיו האנושיים הולכים ומתפתחים.

לאחר ההופעה הגדולה ביציאת מצרים, מגיע תפקידו הכפול של האדם: להפוך ממקבל ההתגלות האלוקית למי שמופיע אותה ומתקשר אליה במעשיו, ולהפוך מנאמן פסיבי כלפי ציווי ה' לאדם יוצר, מפתח ומחדש. בסופו של תהליך, תזכה ההתחדשות האנושית להיות מורמת ומונפת לקדוש ברוך הוא.

Time management is more than management and larger than time. It is about life itself. God gives us one thing above all: life itself. And He gives it to us all on equal terms. However rich we are, there are still only twenty-four hours in a day, seven days in a week, and a span of years that, however long, is still all too short. Whoever we are, whatever we do, whatever gifts we have, the single most important fact about our life, on which all else depends, is how we spend our time.¹

"The span of our life is seventy years, or if we are strong, eighty years," says Psalm 90, and despite the massive reduction of premature deaths in the past century, the average life expectancy around the world, according to the most recent United Nations figures (2010-2015), is 71.5 years.² So concludes the Psalm: "Teach us to number our days that we

(19) Judaism's Life Changing Idea

(9)

(6)

may get a heart of wisdom," reminding us that time management is not simply a productivity tool. It is, in fact, a spiritual exercise.

Hence the following life-changing idea, which sounds simple, but isn't. Do not rely exclusively on to-do lists. Use a diary. The most successful people schedule their most important tasks in their diary.³

They know that if it isn't in there, it won't get done. To-do lists are useful, but not sufficient. They remind us of what we have to do but not when. They fail to distinguish between what is important and what is merely urgent. They clutter the mind with trivia and distract us when we ought to be focusing on the things that matter most in the long run.

Only a diary connects *what* with *when*. And what applies to individuals applies to communities and cultures as a whole.

That is what the Jewish calendar is about. It is why chapter 23, in this *parasha*, is so fundamental to the continued vitality of the Jewish people. It sets out a weekly, monthly, and yearly schedule of sacred times.

This is continued and extended in *Parashat Behar* to seven- and fifty-year schedules. The Torah forces us to remember what contemporary culture regularly forgets: Our lives must have dedicated times when we focus on the things that give life a meaning. And because we are social animals, the most important times are the ones we share. The Jewish calendar is precisely that: a structure of shared time.

We all need an identity, and every identity comes with a story. So we need a time when we remind ourselves of the story of where we came from and why we are who we are. That happens on Pesah, when we re-enact the founding moment of our people as they began their long walk to freedom.

We need a moral code, an internalised satellite navigation system to guide us through the wilderness of time. That is what we celebrate on Shavuot when we relive the moment when our ancestors stood at Sinai, made their covenant with GóD, and heard Heaven declare the Ten Commandments.

We need a regular reminder of the brevity of life itself, and hence the need to use time wisely. That is what we do on Rosh HaShana as we stand before God in judgment and pray to be written in the Book of Life.

3. See Kevin Kruse, *15 Secrets Successful People Know about Time Management* (2017).

We need a time when we confront our faults, apologise for the wrong we have done, make amends, resolve to change, and ask for forgiveness. That is the work of Yom Kippur.

We need to remind ourselves that we are on a journey, that we are "strangers and sojourners" on earth, and that where we live is only a temporary dwelling. That is what we experience on Sukkot.

And we need, from time to time, to step back from the ceaseless pressures of work and find the rest in which we can celebrate our blessings, renew our relationships, and recover the full vigour of body and mind. That is Shabbat.

Doubtless, most people – at least, most reflective people – know that these things are important. But knowing is not enough. These are elements of life that become real when we *live* them, not just when we *know* them. That is why they have to be in the diary, not just on a to-do list.

As Alain de Botton points out in his *Religion for Atheists*, we all know that it is important to mend broken relationships. But without Yom Kippur, there are psychological pressures that can make us endlessly delay such mending.⁴ If we are the offended party, we may not want to show other people our hurt. It makes us look fragile, vulnerable. And if we are the offending party, it can be hard to admit our guilt, not least because we feel so guilty. As he puts it: "We can be so sorry that we find ourselves incapable of saying sorry." The fact that Yom Kippur exists means that there is a day in the diary on which we have to do the mending – and this is made easier by the knowledge that everyone else is doing so likewise. In his words:

It is the day itself that is making us sit here and talk about the peculiar incident six months ago when you lied and I blustered and you accused me of insincerity and I made you cry, an incident that neither of us can quite forget but that we can't quite mention either and which has been slowly corroding the trust

4. Of course, Yom Kippur atones only for sins between us and God, not for those between us and our fellows. But it is a day when, traditionally, we seek to make amends for the latter also. Indeed most of the sins we confess in the long list, *al het*, are sins between humans and other humans.

12) DE

8

and love we once had for one another. It is the day that has given us the opportunity, indeed the responsibility, to stop talking of our usual business and to reopen a case we pretended to have put out of our minds. We are not satisfying ourselves, we are obeying the rules.⁵

Exactly so: We are obeying the rules. We are following the Jewish calendar, which takes many of the most important truths about our lives and, instead of putting them on a to-do list, writes them in the diary.

What happens when you do not have that kind of diary? Contemporary Western secular society is a case study in the consequences.

People no longer tell the story of the nation. Hence national identities, especially in Europe, are almost a thing of the past – one reason for the return of the Far Right in countries like Austria, Holland, and France.

People no longer share a moral code, which is why students in universities seek to ban speakers with whose views they disagree. When there is no shared code, there can be no reasoned argument, only the use of force.

As for remembering the brevity of life, Roman Krznaric reminds us that modern society is "geared to distract us from death. Advertising creates a world where everyone is forever young. We shunt the elderly away in care homes, out of sight and mind." Death has become "a topic as taboo as sex was during the Victorian era."⁶

Atonement and forgiveness have been driven out of public life, to be replaced by public shaming, courtesy of the social media. As for Shabbat, almost everywhere in the West the day of rest has been replaced by the sacred day of shopping, and rest itself replaced by the relentless tyranny of smartphones.

Fifty years ago, the most widespread prediction was that by now almost everything would have been automated. The work week would be down to twenty hours, and our biggest problem would be what to do with all our leisure. Instead, most people today find themselves working harder than ever with less and less time to pursue the things

5. Alain De Botton, *Religion for Atheists* (New York: Pantheon Books, 2012), 55–56.

6. Roman Krznaric, *Carpe Diem Regained* (London: Unbound, 2017), 22.

that make life meaningful. As Leon Kass recently put it, people "still hope to find meaning in their lives," but they are increasingly confused about "what a worthy life might look like, and about how they might be able to live one."⁷

Hence the life-changing magic of the Jewish calendar. Philosophy seeks timeless truths. Judaism, by contrast, takes truths and translates them into time in the form of sacred, shared moments when we experience the great truths by living them. So, whatever you want to achieve, write it in the diary or it will not happen. And live by the Jewish calendar if you want to experience, not just occasionally think about, the things that give life a meaning.

Life-Changing Idea #31

Do not rely exclusively on to-do lists. Use a diary.
And live by the Jewish calendar to experience the things that give life a meaning.

13) כתיב

(יב) ארץ אשר ה' אלהיך דורש אותה תמיד. על דרך הפשט: עיקר השגחתו בארץ התיא, כי בודאי כל הארצות הוא דורש, אבל הענין כי עקר הדרישה וההשגחה שם ומשם מתפשטת לשאר הארצות.⁵⁰ כענין הלב באדם שהוא נתון באמצע הגוף שהוא עקר החיות ומשם החיות מתפשטת לשאר האברים. ובא הכתוב ללמדנו שאין ארץ ישראל נתונה תחת ממשלת הכוכבים והמוזלות כשאר הארצות, ואינה נמסרת לדרישת אלהי מעלה כשאר האקלימיין, אבל הקב"ה בעצמו ובכבודו דורש אותה תמיד, לא מנה עליה משאר הכחות שוטר ומושל, וזהו שאמר דוד ע"ה על ארץ ישראל: כל מעיני ברך⁵¹, באורו: עקר השגחתי ועיוני אינו אלא ברך, כי משם יתפשט לשאר העולם.

7. Leon Kass, *Leading a Worthy Life: Finding Meaning in Modern Times* (New York: Encounter Books, 2018), 9.